

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนชาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้วิจัย สุทธิสารณ์ วัฒนมะโน

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขภาพศึกษา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บุญยง เกี่ยวการคำ วท.บ., ค.ม., M.P.H., Dr.P.H.

อลิศรา ชูชาติ ค.บ., ค.ม., Ph.D.

สุปรียา ดันสกุล ค.บ., ค.ม.

ศุภชัย ฤกษ์งาม พ.บ., ว.ว., อ.ว.

วันที่สำเร็จการศึกษา 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

ปัจจุบันโรคเอดส์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญทางด้านสาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ
ของประเทศ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันเป็นสาเหตุหลักของการแพร่ระบาดของโรค
เอดส์ โดยพบประชากรชายวัยแรงงานป่วยและตายด้วยโรคเอดส์มากที่สุด กลุ่มประชากร
ดังกล่าวเริ่มมีการติดเชื้อโรคเอดส์ตั้งแต่วัยรุ่น จึงนับได้ว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติด
เชื้อโรคเอดส์ที่สำคัญยิ่ง กลวิธีที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาโรคเอดส์คือ การป้องกันตั้งแต่
เริ่มแรกก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมเสี่ยง ดังนั้นการสร้างทักษะที่จำเป็นเพื่อป้องกันโรคเอดส์
ด้วยการเสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นนวัตกรรมใหม่ที่น่าที่จะนำมาใช้ เพื่อช่วยเป็นภูมิคุ้มกันให้
แก่วัยรุ่นในการป้องกันโรคเอดส์ได้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์
โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด
ปราจีนบุรี จำนวน 86 คน เป็นกลุ่มทดลอง 44 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 42 คน โดย
กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต ตามแนวคิดทักษะชีวิตศึกษาขององค์การอนามัยโลก
ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบการมีประสบการณ์จริงของคอลลัม มาประยุกต์ใช้ในการวางแผน
จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยแผนการสอนและชุดกิจกรรมจำนวน 8 ครั้ง

การเรียนการสอนเป็นแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน โดยกำหนดสถานการณ์จำลอง และใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม ได้แก่การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกทักษะ เกมส์และการสาธิต ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองกลุ่มทดลองมีความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรับผิดชอบในการป้องกันโรคเอดส์ ทักษะการตัดสินใจเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันโรคเอดส์ และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรับผิดชอบในการป้องกันโรคเอดส์ ทักษะการตัดสินใจเพื่อป้องกันโรคเอดส์และทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ มีผลทำให้นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรับผิดชอบในการป้องกันโรคเอดส์ ทักษะการตัดสินใจเพื่อป้องกันโรคเอดส์ และทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ตลอดจนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้น โปรแกรมทักษะชีวิตรูปแบบดังกล่าวนี้ ควรได้รับการพิจารณาเพื่อนำไปปรับใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ หรือนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ